

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni tedenski in prazniški.

Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupčijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklici, izjave in reklame 1 m/m K 3—, Poroke, zaroke 80 K. Zenske ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust. Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 180—	celoletno	K 240—
polletno	90—	polletno	120—
3 mesečno	45—	3 mesečno	60—
1	15—		20—

„Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.“

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1 krono.

Poština plačana v gotovini.

—II—

Premog in Ljubljana.

Stvar postaja vedno bolj zagonezna! — Trboveljska premogokopna družba je proglasila, sklicuje se izrecno na privoljenje deželne vlade, z veljavnostjo od 1. julija zopetno podražanje premoga za 155 K 45 vin. pri toni, potem ko je bila od zadnje komisijonalne določitve cene, vršive se februarja meseca in ki je imela veljati izrecno za štiri mesece, podražila premog aprila za 35 K 50 vin. in junija za nadaljnjih 30 kron pro toni, obkrat zopet »s privoljenjem deželne vlade«, ki se je dalo brevi manu in brez komisijonalne preiskave. Celotno povišanje od februarja znaša torej okroglih 70 odstotkov. — Človek bi bil pričakoval, da bo izval ta predzrni atentat na naše gospodarsko življenje orkan ogorčenja v prebivalstvu ne glede na strankarsko - politično pripadnost. Zlasti potem, ko je deželna vlada skušala opravičiti svoje postopanje s komunikacijem, ki živo spominja na jecjanje otroka, zasačenega na krivih potih. Toda glej čudo! Le proglasa za najzanimnejšo dečko JDS, ki jo »Slovenec« sleherni dan oderuškega velekapitala in NSS sta našli pogum, da sta se s primer- no enerzijsko uprli predzrnosti židovskega velekapitala, združenega v trboveljski premogokopni družbi. Komunisti molče, ker jim je po njihovem programu ljubše, če danes vse vrag vzame, nego jutri. Manj razumljiva je že izredna, vsaj taktična hladnost in mlačnost večinskih socialistov napram temu vitalnemu vprašanju, dočim je treba pribiti kot javen škandal, da SLS, ta patentirana zastopnica »malega človeka« še ni našla niti besedice protesta zoper to nezasišano odiranje celotnega prebivalstva »s privoljenjem deželne vlade«.

Kaj pomeni označeno vrtočlavo povišanje cene premoga v narodnem življenju sploh, to so razlagali na tem mestu že odličnejši možje. Jaz se hočem omejiti specijalno na ljubljanske razmere. Če abstrahiramo od tiste mrvice aprovizacijskega premoga za reveže in dobrodnele zavode, katerega obljubuje trboveljska družba milostno po 4000 kron za vagon (torej za celih 110 odstotkov dražje, nego je bila določena cena aprovizacijskega premoga februarja!) stal bo premog v Ljubljano na dom postavljen po novih cenah najmanj 7000 kron za vagon ali 70 vinarjev kilogram. Kako si bo ljubljanski mali meščan, uradnik ali obrtnik po tej ceni zamogel pozimi ogreti svoj dom, ne vem. Vem pa, da bo moral trboveljski družbi na ljubo dražje plačevati poleg vseh drugih potrebščin tudi — vodo. Pa naj zavla da po volitvah na ljubljanskem rotovžu katerakoli politična stranka! Ljubljanski vodovod je bil vsled brezmejnega draženja premoga pasiven že pričetkom tega leta. Vzlic temu se mestna uprava ni upala predlagati zvišanja vodarine, ker je dobro vedela, da bi s tem nepri- merljivo prizadelo zlasti siromašne- je sloje prebivalstva. Sedaj ob no- vih cenah pa bo to povišanje neiz- bežno, ker bi moral sicer mestni vodovod naravnost v konkurz. Istc velja za elektriko in plin, s čimer se bo občutno podražila ne le raz- svetljava, temveč tudi gonilna sila številnih malih obratov in s tem njihovih proizvodov. Še težji časi, nego so že doslej, čakajo tudi one faktorje, ki se imajo baviti s stano- vanjskim vprašanjem. Železo, ope- ka, apno, cement itd. — vse se bo podražilo. Naši plemeniti opekar-

narji danes že zahtevajo, sklicuje se na katastrofalno podražanje pre- moga, 1800 kron za istih 1000 ko- madov zidne opeke, ki so bili še spomladi na razpolago za 800—900 kron! Kdo bo potem zamogel še zidati in kdo bo na drugi strani zmogel ceno novih stanovanj?

S tem sem opozoril le na naj- poglavnejše posledice gorosta- snega novega davka, ki ga je nalo- žil Ljubljani trboveljski žid s privo- ljenjem naše visoke deželne vlade. Okroglih deset milijonov na leto bo znašal ta davek. Komaj polovico te vsote znaša deficit ljubljanske občine pri vsi, časih že pretirani varčnosti. In vendar se ni upal ob- činski svet naložiti prebivalstvu tudi le polovico tega davka, temveč je segel raje celo po problematični pomoči s predlogom odprave vo- jašnic. Več kot mesec dni leži pri deželni vladi ponižni predlog občin- skega sveta, naj se dovoli občini vsaj skromna davščina na hotelske postelje in na zasebne ekvipaže, ki jo bodo plačevali po ogromni veči- ni tujci, oziroma izključno bogata- ši; toda do danes še nista bila de- ležna vladne milosti ta dva skrom- na predloga, ki bosta vrgla mestni občini na leto k večjemu pol mi- ljona kron. Gospod Bela Max, ar- padsko - semitski generalni ravnatelj trboveljske družbe, pa je dose- gel z enim samim poklonom letnih deset milijonov iz žepa ljubljanskega konsumenta!

In s čem opravičuje naša viso- ka deželna vlada to svojo nezasi- šano liberalnost? Trboveljska dru- žba mora investirati, notabene pro- duktivno investirati v svoje nove premogokope v Razhenburgu in v Hudijami ter menda tudi v novo uradno poslopje v Ljubljani, 100 milijonov kron. In od teh produk- tivnih investicij hoče še letos amori- tizirati vsaj 43 odstotkov. Ostalih 57 odstotkov pa seveda v prihod- njem letu, tako da bo imela najka- sneje v poldrugem letu amortizo- vane vse nove investicije! Zares — v svojo novo palačo bo lahko vz- dala spominsko ploščo z napisom: Zgradil družbi gratis in franko ljubljanski konsument tačas, ko je gospodarila v deželni vladi za Slo- venijo neomejeno in brez kontrole stranka »malega človeka« SLS.

Toda gospod poverjenik za jav- na dela, ali kdor je zanj koncipiral famozni vladni komuniké, ni diplo- mat. Uvidevati je moral sam, da je izgovor na opravečnosti 43 in 57 odstotkov amortizacije vendarle prenaiven in vsled tega se je opri- jel naposled bilke ministrske na- redbe z dne 18. marca 1919 o prosti trgovini, češ, deželni vladi so bile vezane roke, premog je predmet proste trgovine in deželna vlada je vsled tega zamogla vzeti le 70 od- stot. podražanje zgolj »na »zna- nje«.

Večje nerodnosti ubogi pover- jenik, vtipljajoč se v neizprosnih valovih lastnega sofizma, res ni mogel storiti. Naredba z dne 18. marca 1919 o prosti trgovini, komu ni še v bolestnem spominu! Podra- žila nam je čez noč meso za 100 odstotkov in napravila prosto ce- sto oderuštvi z žitom in drugimi potrebnimi živili. Skoro vse po vo- ni prizadete evropske države, v pr- vi vrsti bogata Francija, imajo še danes vezano trgovino z najpotreb- nejšimi živili, le Jugoslavijo je na- pominana naredba vrgla v naročje divjemu oderuštvi. Toda celo g. Bela Max se ni drznil trdit, da bi se nanašala ta nad vse nesrečna

naredba tudi na premog. Mirno je marveč prenašala trboveljska pre- mogokopna družba še poldrugo leto po tej naredbi določevanje in kon- trolo cene premoga po deželni vla- di in stoprav novi zaupnik SLS v poverjeništvu za javna dela jo je na njeno preprijetno preseneče- nje poučil, da sme svobodno odirati jugoslovensko ljudstvo, kakor se jej poljubi. Celotna obstoj urada zoper veržnike in naviljale cen jo je pozabil opozoriti ta dični brani- telj ljudskih interesov.

Zadoščenje in obnova.

INTERPELACIJA

narodnega poslanca dr. Hinko Puca in tovarišev na gospoda ministra zunanjih zadev oziroma njegovega zastopnika radi zadnjih dogodkov v Primorju.

V poslednjem času se ponavljajo vedno češče v primorskih deželah, ki so zasedene po italijanskih četah, napadi na življenje in imovina naših sonarodnjakov. Na dan sv. Cirila in Metoda je italijansko vojaštvo v Pr- vačini streljalo na slovensko ljud- stvo, ki se je v proslavo velikih svetcev zbralo v procesijo. Bilo jih je dvojce težko in okoli 14 lahko ranjenih.

To pa, kar se je dogodilo dne 13. julija v Trstu, presega vse meje.

Množica, katero so naščuvati agenti iz italijanskega kraljestva vpričo državnih organov, je pred očmi številnega vojaštva in policije vdrla v ulico Mazzini št. 11, kjer ima svoj sedež naš konzulat, strgala je našo državno zastavo in jo potep- tala v blato. Vdrla je v uradne pro- store, uničila arhiv ter vse pohištvo. Nato je šla množica pred Narod- ni dom, v katerega so začeli streljati vojaški italijanske armade in policija, kakor v kako trdnjavo. Vzeli so nato Narodni dom z naskokom. V hipu so bili tu številni ljudje s posodami ben- cina in petroleja, kar znači, da je bil napad dobro organiziran. Polili so vse gorljive predmete in zažgali pa- lačo.

Dogajali so se nato strašni pri- zori. Ljudje v palači so skakali iz oken na cesto, da ubeže plamenom. Naravno je, da so obležali težko ra- njeni na tlaku. Vsa palača je bila v

In stranka malega človeka SLS molči in blagoslovlja! — Ko se je velenemški poslanec v zadnjem du- najskem parlamentu, znani Wolf, zglasil k besedi, so ga češki poslan- ci obmetavali s koščki sladkorja, spominjajoč ga s tem na njegove sladkorne posle, ki niso vsikdar pre- našali luči dneva. Danes ima pre- mog pri nas že približno isto ceno, kakor tačas sladkor. Pred volitva- mi stojimo. Radoveden sem, koliko premoga se bo porabilo na volilnih shodih SLS.

najkrajšem času v grozovitem pla- menu. Vse institucije v njej, kavar- na, hotel, gledališče itd. je uničeno.

A besneči množici ni bilo dovolj. Obrnila se je proti vsem podjetjem Srbov, Hrvatov in Slovencev v Tr- stu. Tako so, kolikor nam je znano do danes uničili trgovino Štoka, re- stavrant »Pri Petelinu«, kavarno »Commercio«, pisarno dr. Vilfana in narodnega poslanca dr. Ribača, tvr- dko Perko, pisarno pravoslavne cer- kve, Hrvatsko čitanico, stanovanje našega delegata gospoda Markoviča, tvrdu Balkan, tiskarno »Edinosti« in mnogo drugih.

Takisto je bilo ranjenih mnogo naših sonarodnjakov.

V očigled teh težkih dogodkov, si dovoljujemo postaviti vprašanje:

1. Je li gospodu ministru vse to znano?

2. Ali je voljan intervenirati pri kr. vladi kraljevine Italije, da se da naši zastavi zadoščenje, da se da polna odškodnina ranjencem, da se obnove porušene in zgorele stavbe ter da se na sploh povrne našim so- narodnjakom vsa povzročena škoda?

3. Je li kraljeva vlada voljna od- rediti vse mere, da se v bodoče va- ruje ugled in čast naše države, ter ščiti življenje in imovina naših so- narodnjakov v ozemlju, ki je danes v imenu ententnih držav in Zedinje- nih držav ameriških zasedeno po italijanskih četah, ter zlasti v to svrhu intervenirati pri Conseilu su- preme v Parizu, da se italijanska okupacija v očigled dejstvu, da je italijanska uprava absolutno nespo- sobna upravljati te kraje, ukine in nadomesti z okupacijo francoskih, angleških, ameriških in naših čet?

Proklamacija prebivalcem koroškega plebiscitnega ozemlja.

Dne 25. t. m. je publicirala ple- biscitna komisija v Celovcu prebiv- alcem koroškega plebiscitnega ozemlja proklamacijo, v kateri javlja svoj prihod ter pozivlja ljudstvo, da naj vzdrži red in mir. Plebiscitna ko- misija izjavlja, da jamči za svobodno in neodvisno glasovanje ter obljublja nepristransko in pravično postopa- nje. Mi Slovenci ta načela z vese- ljem pozdravljamo, ker nam je ob njih uveljavljenju zrnaga zažamčena.

Proklamacije plebiscitne komi- sije se glasi:

»Približuje se dan ljudskega glasovanja, h kateremu boste v krat- kem poklicani. Medzavezniška ko- misija Anglije, Francije in Italije je prišla, da se nastani zaasno v Vaši sredini, z jasnim ciljem, da nadzoru- je delo modrosti in pravičnosti. Že- limo, da Vam takoj ob svojem prihodu naglasimo važnost plemenitih načel spoštovanja ljudske volje, tisti- ših načel, za katere se navdušujejo naši svobodoljubni narodi, zastopani po svojih vladah, kajti Vaša naroda sta sedaj pozvana, da postaneta deležna istih dobrot in da dosežeta iste pra- vice. Temeljni pogoji za neovirano vršenje teh pravic so: javen red, enakost plemen in narodnosti pred zakonom, medsebojno spoštovanje

mišljenja in veroizpovedi, kratko: mir in red: Tem temeljnim pogojem se mora vsakdo pokoriti v celotnem njihovem obsegu in jih ne sme nikoli kršiti. V trdnem upanju, da bodo Vaše lokalne, civilne in verske obla- sti mogle te pogoje uveljaviti, prepu- ščamo njihovo vršitev razumnosti in dobri volji prebivalstva. Nismo pri- šli, da Vam s silo naložimo svojo voljo, temveč s trdnim sklepom, da verno izvršimo nalog, ki so nam ga poverile sile. Jamčimo za svobodno in neodvisno vršitev glasovanja. Ne bomo dovolili, da se vrši pritisk pred glasovanjem ali pa maščevanje po glasovanju. Ne bomo trpeli, da se uporabljajo nepoštena sredstva, ki bi povzročila nepravilen izid glasova- nja. Vršili bomo svojo nalogo nepr- istransko in čvali bomo pravico v tem svečanem trenutku, ko Vas kli- čejo dogodki, da si izberete potom glasovanja, ki naj bo izraz Vaših src in Vaše vesti, tisto državo, kateri boste v bodočnosti pripadali.«

S. Capel Peck, predsednik, Velika Britanija.

Charles de Chambrun, Francija.

Princ Livio Borghese, Italija.

Celovec, 21. julija 1920.

Pismo iz Rogaške Slatine.

Sesija je na višku! Vse polno go- stov, med temi dobre štiri petinke čif- tove iz vseh krajev sveta, pomanjka- nje stanovanj, neznosna vročina — to je signatura sedanje sesije. Vsa stano- vanja so oddana, nekateri gostje mo- rajo oditi, ker ne dobe nobene sobe, drugi se zadovoljijo, da stanujejo v ko- paliških kabinah, katere pa morajo ob šestih zjutraj zapustiti, da se izprazni- jo za kopalniške goste.

Kakor rečeno, večina, odnosno pre- tezna večina gostov je Abrahamovega rodu. Smute Kanalgitterbestandteil, Natan Ochsenmaul in Markus Flohtea- ter se šopirijo med gosti. Nekateri ima- jo trikrat preklane drugi globoko do ust segajoče nosove, in Ljubljancan- je, ki nismo navajeni tako izrazitih čif- tskih tipov, jih naravnost obudejemo. Odlikujejo se pa tudi v tem — tu gre osebno hrvatskim čifutom prednost, — da brez potrebe in vzrajno nemškuta- rijo v svojem noslajočem čifutskem di- jalektu. V nemškutarenju pa ne zaošta- lajo za njimi nekateri hrvatske dame. Brez vsake potrebe rajši govorijo nem- ško, kakor da bi se posluževale svojega rodnega jezika.

Tudi čifutkinj je v obilo tukaj. Ki si perejo čeva, med njimi nekaj narav- nost krasnih eksemplarjev, kar se de- belosti in obilnosti tiče. Nekateri ži- dnje so že tako obširne, da se komaj premikajo. Hudobni jeziki trdijo, da imajo zanje pripravljen posebno dvig- ala, da jih morejo spraviti v kopalne banje in iz njih. Baže jih doma tako pi- tajo, kakoru znane čifutske gosti — od tod njih debelost.

Pa to bi se dalo prenesti, da niso s seboj pripeljale cele kope malih čifut- kov, ki razgrajajo po šetalščih pozno v večer in kalijo mir počitka potreb- nim gostom.

Tako je postala Rogaška Slatina le- tovišče raznih hrvatskih in ogrskih izraelitov, in če pojde tako naprej, bo Slatina kmalu prenehala biti zdravili- šče. Tu bode moralo vodstvo nekaj ukreniti, da se to zlo vsaj deloma od- pravi. Morebiti bi kazalo zdraviliško takso znižati za domačine in one goste, ki se z d r a v i j o, nasproti pa jo raz- tegniti na vse čifutske otroke, ki so tu na letovišču v nadlego ter se ne zdra- vijo. Tudi bi bilo umestno, da se takim gostom, ki so tu le zaradi zabave, pri- krajša doba tukajšnjega bivanja na 14 dni. Za to Slatina gmotno ne bode ima- la škode, saj odhajajo in prihajajo ved- no lahko gostje, ki se zdravijo.

Med gosti je letos izredno veliko Rusov z družinami. Prišli so semkaj begunci iz Rusije, misleč, da bodo mo- gli tu dalje časa v miru živeti.

Kar se tiče prehrane, je Slatina le- tos dobro preskrbljena. Cene so sicer izdatno višje nego lani, vendar ne tako visoke kakor na Bledu, kateri utegne glede draginje prednjačiti vsem drugim slovenskim letoviščem.

Tudi za zabavo gostom je tu dobro preskrbljeno. Dopoldne in popoldne svi- ra pred zdraviliščem izvrstno izvežba- na vojaška godba, večernih zabav pa tudi ne manjka.

Tako je v zadnjih desetih dneh pri- redila v zdraviliški dvorani maribor- ska Glasbena Matica svoj koncert, ki je jako dobro uspel, slovenski tehniki so napravili vrtno veselico in zvečer potem jako dobro obiskan ples, člana slovenskega opernega gledališča Kovač in Rumpelj sta priredila zadnji četrti- pevski večer, ki je dobro uspel, zadnji nedeljo pa se je vršil koncert »Ljub- ljanskega Zvonca«, ki je imel velika- nski uspeh.

Kdor je prijatelj narave, mu nudi slatinska okolica lepih sprehodov in krasnih izletov. Kdor pa je prijatelj dobre vinske kapljice, gre v Sv. Križ k Ogrišku ali v Podplat h Kuprikovi ma- mi, kjer ti postrežejo izvrstno in za- sedanje razmere ne predrago. V narod- nem oziru pa se je Slatina popolnoma spremenila. Nemški napisji so docela zginili in tam, kjer se je nekaj šopi- rila pomemčevalnica »Deutsche Volks- schule«, prvotno od nemškega šulferaj- na ustanovljena, pozneje pa od štajer- ske dežele prevzeta šola, je sedaj na- stanjena slovenska šola. Vse to nam pa kaže, da je bila od Nemcev v naših kra- jih v svrhu pomemčevanja zgrajena stavba postavljena iz kart, katere je

tušila in razbila v nič prva jugoslovanska sapa, ki je zapihala po naših krajih. Le škoda, da se je to preveč razpaslo čitunje. Pa kljub tej čitunski nezgodi se slovenski gostje, ki smo bili preje navajeni le preziranja in so nas to nekako trpeli in pisano gledali, prav dobro počutimo in se zavedamo, kakoga velikega pomena za Jugoslavijo je Rogaška Slatina — nik.

Telefonska in brzojavna poročila.

ZAPOSTAVLJENI IN OŠKODOVANI.

LDU Beograd, 24. julija. »Politika« piše, da so zavezniški vojni odškodnino, ki bi jo imeli mi dobiti, znižali na minimum za dobro polovico. Zavezniški so nas v tem pogledu zapostavili za Grčijo, Romunijo in Italijo. »Politika« računa, da so naše izgube v 40 letih znašale 15 milijard dinarjev.

SHOD PRAVOSLAVNIH SVEČENIKOV.

LDU Beograd, 24. julija. Jutri bo tu veliko zborovanje pravoslavnih svečnikov iz Srbije, Bosne, Hercegovine, Makedonije in Vojvodine. Razpravljali bodo o drugi žentitvi svečnikov.

RUMUNSKA PROSI ZA POMOČ

LDU Beograd, 25. julija. V tukajšnjih političnih krogih se doznava, da bo za nekaj dni došel v Beograd rumunski kralj Ferdinand v spremstvu nekaterih rumunskih državnikov. Njegov prihod se spravlja v zvezo z najnovejšo akcijo boljševikov na rumunski meji.

ZVERINSKI MADŽARI.

LDU Zagreb, 24. julija. Danes je bil na češko - slovaškem konzulatu končan zapisnik s pripadnikom češko - slovaške republike, ki se je povrnil iz tabora internirancev v Zalaegerszegu. Bil je brez vzroka prijatelj, ki je prekoračil mejo na potu v Čuprijo, kjer je že pred vojno delal v tamošnji sladkorni tovarni. Takoj so mu vzeli potni list in ga preko Budimpešte eskortirali v Zalaegerszeg. Po njegovi izjavi se nahaja tam preko 1000 civilnih internirancev, večinoma Jugoslovenci in Češko-slovaki. Kot samovidec navaja barbarsko, nečloveško postopanje Madžarov in pravi: »Dajali so nam zaustavice, ki so bile na dnevnem redu, in nam pulili lase iz glave ter nas silili jih jesti. Z gorečimi cigareti smo nam palili lica in nas silili, da moramo lizati pljuvalnike. Brez sodnega zaslišanja so občasno nesrečne žrtve na zverinski način. Posmehovali so se jim in jih pred usmrtno voščilo na vrvi potegovali gor in dol. Šele po teh grozotah so jih usmrtili in kričali: »Pojdi k sv. Petru!« V vlak, v katerem so nas vozili iz Budimpešte, so mnogo žrtv zaklali z bodali in jih potem vrzeli iz vagona, češ da so hoteli pobegniti. Interniranci se je šele po štirih mesecih posrečilo pobegniti in prositi, da se obvesti o tem javnost in oblast, da pomagajo nesrečnikom. Med njimi se nahaja mnogo inteligentov, celo en urednik iz Beograda, mnogo žen in otrok, ki so popolnoma odrezani od sveta, ker se njihova korespondenca uničuje in nimajo od nikogar pomoči.

KUGA NA GRŠKEM.

LDU Beograd, 25. julija. V Pireju se je pojavila kuga. Ker se bolezen čimdalje bolj širi, je minister za narodno zdravje izdal najobsežnejše ukrepe, da se nevarna bolezen ne prenese v našo državo.

D' ANNUNZIJEVA TIRANSTVA.

LDU Zagreb, 24. julija. Iz Bakra javljajo: D' Annunzio je zopet imel govor, to pot v čast nekemu Rismondu, ki je v Splitu padel za Italijo. Ob tej priliki je odkloval neko svojo četo s kolajno, ki jo je dobil v vojni za svoj aviatični pohod nad Bakrom. Odklovala četa je morala trikrat prisesti, da bo pri zavzetju Bakra prva vdrila v mesto. Vsak dan prihajajo podatki o strahoviti škodi, ki so jo Italijani na Reki prizadejali našemu narodu. Sedaj vozijo Italijani v Italijo dragocene stvari in razne vrednosti, ki so jih morali naši begunci popustiti. D' Annunzio je izjavil javno, da še malo dni in na Reki ne bo nobenega Jugoslavana več.

POTOPLJENA ITALIJANSKA VOJNA LADJA.

LDU Rim, 24. julija. (Brezžično) Vojna ladja »Racchia«, ki je spremenjila nekaj italijanskih parnikov z ruskimi vojnimi ujetniki v Odeso, je zadela v Črnem morju na mino in se potopila. Posadka je skoro vsa rešena.

PRED JEDRENJEM.

LDU Atene, 24. julija. (Brezžično) Grki napredujejo v Traciji. V Rodostu so izkrcali nove čete. Meni se, da se v okolici Odrina bojujejo Grki s turškimi nacionalisti.

TEŠINSKO VPRAŠANJE REŠENO.

LDU Dunaj, 24. julija. »Venkov« poroča, da se danes objavi poročilo

o rešitvi tešinskega vprašanja. Karvin, Freistadt ostaneta češka. Meja poteka vzdolž Olše. Tešin dobi Poljska, kolodvor in vso košičko-buguminsko železnico ter okraj Jablonkov pa Češkoslovaka. Severo-vzhodni del Spiža in Orave se odstopi Poljski.

ALI SO ČENI? — ALI SO ANGLEŽI?

LDU Draždane, 24. julija. (DKU) V včerajšnji seji ljudske zbornice je naznanil poslanec neodvisne socialne demokratične stranke Lipinski, da prihajajo v tem trenutku transporti v Češkoslovako iz zapada, ki bi baje obstajajo iz čeških ujetnikov, ki se vračajo iz Sibirie. V resnici pa so to transporti novo opremljenih in novo oboroženih ententnih čet, ki so določene, da korakajo na Poljsko. Ministrski predsednik Buck je odvrnil, da mu je bilo sporočeno, da gre za transporte ujetnikov iz Sibirie. V četrtek je dobil telegram iz Berlina, v katerem se ga naproša, da dovoli prevoz čeških ujetnikov iz Rusije, ki so došli z ladjo v Hamburg. Vsega skupaj so šli do sedaj trije vlaki skozi Draždane. Vlada meni, da so bili v teh vlakih Čeni, ker so nekateri z njimi govorili v njihovem materinem jeziku. Ali so se v vlakih nahajali tudi pripadniki drugih držav in narodnosti, ni znano. Pozornost vzbujata dejstva, da so čete popolnoma novo oblečene in imajo novo orožje. Če gre za angleške vojaške, ki so odoslanjani na Poljsko, le to gotovo nasilje nasproti Nemčiji in v tem primeru bi železničari gotovo onemogočili transport. Če bi se ne izkušalo kršiti nevtraliteto in tihotapiti na Poljsko ententne čete, tedaj bi saksonska vlada odločno protestirala proti temu pri državni vladi.

FRANCOSKA ZUNANJA POLITIKA.

LDU Pariz, 23. julija. (DKU — Havas) V senatu so se danes pričela razpravljanja o proračunu zunanje ministristva. Ministrski predsednik Millerand je izjavil glede imenovanja Laurantsa, da se mu je zdelo, da bo Laurants karakteriziral politiko, ki jo zasleduje Nemčija. Tudi je izjavil Millerand, da se ne motijo tisti, ki menijo, da bo dal zasesti še nadaljnje dele Nemčije. Glede Poljske je povedal Millerand, da so sklenili zavezniški pomagati Poljski le tedaj, če bi sovjetska vlada ne sprejela predloga glede premirja. Zavezniški so se odločili storiti vse mogoče, da pomagajo svojim zaveznikom. Senator Ribot je izrazil mnenje, da bi zavezniški ne smeli pustiti, da boljševiki konfiscirajo poljsko državo. Zavezniški bi morali Poljski dati mnogo več, kakor samo dobre nasvete. Nato je povzel besedo Millerand in izjavil, da tako dolgo ne bodo izpraznili levega brega, dokler Nemčija ne izpolni svojih obveznosti. S tem je bila debata končana. Senat je odobril proračun zunanje ministristva.

INDIJA IN BOLŠEVIKI.

LDU Amsterdam, 23. julija. (DKU) V angleški spodnji zbornici je izjavil državni tajnik za Indijo Montagu kot odgovor na vprašanje, da se vprašanje afganistanske meje zadovoljivo razvija. Indija je očividno cilj boljševiške propagande, vendar on ne vidi nobenega vzroka v tem, da bi se bilo treba bati boljševiškega napada na indijsko mejo.

BELA KUN.

LDU Budimpešta, 24. julija. — (DKU) Kakor doznava »Az Est« od verodostojne strani, je madžarska vlada poslala nemški državni vladi noto, v kateri zahteva izročitev Bele Kuna in njegovih tovarišev. In sicer zato, ker so pobeželi komunistični voditelji zakrivali podla hudodelstva. Ker so bili zločinci izvršeni na Madžarskem, morajo hudodelnike soditi madžarska sodišča. Zato naj se zločinci izroče Madžarski.

Politične vesti.

— Kombinacija radikalcev z demokrati. »Novosti« prinašajo o vzrokih vladne krize iz Beograda informacije, da je ta kriza nastala radi tega, ker so se hoteli nekateri člani vlade odtegniti razjasnjenju poslednjih dogodkov, ki jih je povzročila Italija. Istotako je bilo potreba, da se zavrne pisanje našega tiska, ki je stalo pod vplivom italijanskega izizivanja, na naše notranje razmere in ga odvrgnil od razmotrivanja o naših zunanjih razmerah. Kar se tiče krize same, se čimdalje bolj kaže, da bodoča vlada bržkone ne bo več koncentracijska. Včeraj se je vsekakor razpravljalo v parlamentarnih krogih o resni možnosti, da bo sestava kabineta poverjena Nikoli Pašiću, ki bi jo sestavil iz radikalcev in demokratov.

— Nova nepričakovana ovira v rešitvi vladne krize. Včeraj popoldne je nenadoma obšel ministrski predsednik dr. Vesnić tako, da je moral leči v posteljo. Dr. Vesnić je obšel vsled napornega dela zadnjih dni. V parlamentarnih krogih sodijo, da bi mogla njegova bolezen za primer, da bi trajala dalje časa, znatno vplivati na rešitev sedanje vladne krize. V parlamentarnih krogih se širijo glasovi, da bi bil v

tem primeru najpo pozvan, iz Pariza Nikola Pašić, ki bi mu regent poveril mandat za sestavo nove vlade.

— Veleznatna razdraženost. Tajno povelje o obveščanju naših oficirjev s katoliškim duhovništvom in narodom, ki sta ga objavila »Napreč« in naš list, je spravilo »Slovenec« popolnoma iz ravnotežja. Dasi je to dokument vzgledne verske tolerance in fine duševne omike, vendar ga proglasa »Slovenec« v posebnem članku kot skrajno žalitev našega ljudstva in posebno naše duhovščine, in to samo zaradi tega, ker med drugim konstatira tudi tole: »Rimski katoliški duhovniki iz stare rimske papistovske šole, ki so skozi leta vdihavali duh jezuitizma, kakor tudi narod stare mentalitete, ki je odgojen v temi neznanja in suženjstva, ki so mu skozi stoletja umetno in sistematično utepali mržnjo proti vsemu, kar se imenuje srbsko ali pravoslavno in kar spominja na Srbe, vsi ti ljudje se ne morejo preko noči pretvoriti v dobre, sedanjim razmeram odgovarjajoče Jugoslovane, a najmanj se more to doseči z žaljenjem in brutalnimi sredstvi vobče.« To je samo opomin in svarilo za vojaške osebe, da se izognejo vsakemu odgovarjanju na hujkanja in žalitve, katere imamo dan na dan priliko slišati zlec in v klerikalnih družbah. Naj podpremo to trditve le s par izjedi. Poročajo se nam ti-le slučaj: V Sori pri Škofji Loki je župnik pri neki pridigi govoril ljudem: da naj ne gredo v Ljubljano sprejemati in pozdravljati našega regenta, ki ni naše vere. V Šiški tudi niso tudi vedeli katehetje, kako pokazati srd namram regentu in zgrabili njegovo pravoslavno izpoved v svoje verske ali strankarske namene. V nedeljo jutraj se je drl pri pridigi pater - katehet nekako tako - le: »Zakaj toliko zastav, toliko zelenja in okrasov! Čemu zahtevate, da naj se oznažijo celo table, napis! Takrat pa, ko nesejo najsvetejšo po cesti ...?« in utihnil je. Se en slučaj! Med omili, ki so šli 29. junija v Maribor prodajati svoje najnovejše navdušenje za dinastijo in poveljevat klerikalni pomp, bil je tudi gornjorodganski župnik s svojim generalnim adjutantom. Dan poprej t. j. 28. junija imeli smo tudi vidovdanske mašo, pri kateri se pa ni pela kraljevska himna — tukajšnji cerkveni pevci spadajo seveda v župnikovo strankarsko organizacijo. Sumil sem pa, da so ti gospodje sposobni tudi za največje brezaktivnost in domneval, da se ne namerava peti v cerkvi kraljevske himne niti danes, na rojstni dan kralja. Obrnil sem se zato že dne 5. t. m. do tuk. gerenta, našega moža, ki razmere pozna in ga naprosil, naj pri župniku prijateljskim potom posreduje, da ne pride do ev. nameravane brezaktivnosti. G. gerent-nadučitelj je to storil koj naslednjega dne, dobil pa izogiben odgovor, češ, da ni mogoče, v tako kratki dobi naučiti pevcev te himne in tudi, da nimajo dovolj partitur itd. Dne 10. t. m. prijel sem običajno povabilo župnega urada k maši od 12. tm. in je v povabilu stalo, da se bo ob koncu pela narodna himna. Se istega popoldne poslal sem župniku uradni dopis, kjer sem omenil, da je v povabilu najbrže pomotoma izostala navedba, da se bo pela tudi kraljeva himna in ga prosil obvestila, ali se bo ta pesem pela ali ne. Prejel sem takoj odgovor sličen kakor zgoraj, češ da je treba računati z razmerami na deželi, kjer ni mogoče imeti pogostih pevskih vaj, tudi ni vedno mogoče imeti pevcev skupaj, nimajo dovolj partitur, da se bo pa ugodilo moji želji, če le mogoče. Naravno je, da me je ta ostudno - smešni odgovor razburil, vsled česar sem privatno a glasno izjavil, da napravim škandal, četudi smo ob meji, ako se himna ne bo pela. Ne vem, ali je to prišlo na uho župniku, res pa je, da so cerkveni pevci danes peli kraljevo himno prav dobro. Kar ni bilo mogoče od oktobra 1918, šlo je v enem dnevu in pol. Po tehle slučajih, ki tvorijo le majhen del takih in podobnih primerov širom naše domovine, vprašamo vsakega trezno in lojalno mislečega človeka, ali ni zgoraj omenjena kritika še mnogo premila in ali ni treba res prevelikega potrpljenja, da človeku vzpričemo takemu postopanju ne zavre kri?

— Češki očividci o dogodkih v Trstu. Praška »Narodni Politika« priobčuje iz pisma, ki ga je pisal češki rojak v Prago, tele zanimive podrobnosti: »Hotel Balkan je bil v plamenu. Hotel je lastnina slovenske posejilnice, ki ima svoje uradne prostore v I. in II. nadstropju, v III. do V. nadstropju so hotelske sobe, v katerih so poleg Jugoslovancev stanovali italijanski oficirji in Čeni. Hotel je Narodni dom Jugoslovancev in to je povzročilo tudi njegovo katastrofo. Požar je nastal v I. in II. nadstropju. Gasilci so brizgali vodo samo na sosedne hiše, a za hotel se niso niti zmenili. Pred hotelom je gorelo na ulico zmetano pohištvo in papir. Prisotno vojaštvo, kakor tudi policija in karabinjerji so se držali napram požaru popolnoma pasivno. Razpoloženje prisotnih Italijanov je bilo veleznatno: Vse se je smejalo in ploskalo. Par korakov dalje se je zbiral pred slovensko posejilnico sodrga, katera je ostala popolnoma neopažena policiji, ki je popolnoma oborožena hodila po trgu in vršila svojo službo. Druhal je naraščala. Bila je to sodrga, ki je hotela odstraniti slovenske napis. Prišli so s svojim delom. Toda napis so jim kljubovali. dokler se ni povznel neki pomorščak na balkonu I. nadstropja. Moža je množica pozdravljala z navdušenimi klici. Njemu so sledili drugi. Vsi skupaj so jeli napisati metati na tla. Med tem so odnehala vrata poslopja in druhal je vdrila v notra-

nost pod vodstvom italijanskega kapetana. Kapetan je s balkona pozdravil množico, ki ga aklamirala. V tem trenutku so začeli metati skozi okna papirje, pisalne stroje, ameriške stole in končno tudi veliko težko mizo. Občinstvo je plesalo vsprko uničenja slovenskega imetja. Na Piazza dela Borsa so jeli Italijanski vojaki razbijati banko »Croatia«. Iz nje so pometali vse do poslednjega kosca. Ko niso mogli prekrasnega pohištva zmetati skozi okno, so iztrgali okenske okvire in potem je letelo na cesto vse, kar je bilo v prostorih. Seržant z obvezano roko — najbrže je bil ranjen od razbitega stekla — je z bajonetom razbil veliko table z zlatim napisom: »Croatia«. Ko je zginil zadnji žebelj, je neki Italijan razvil italijansko zastavo in mahal z njo. Pozdravljali so ga s hrupnimi klici »Evviva Italia!«. Skupina karabinjerjev, oborožena do peta, je stala v zadnji vrsti in se smejala. Italijanski kapetan stoječ poleg mene je ploskal in kričal v največjem navdušenju. Ob polnoči je goreči hotel Balkan osvetljeval vse mesto. Stropi so se rušili, gasilci pa so brizgali vodo na sosedne hiše. Občinstvo je v entuzijazmu ploskalo ognju, ženske so se naravnost histerično smejale ... < To je sodba nepristranskega gledalca o laškem barbarstvu in Trstu.

— Vrzite srb. častnike na cesto. Pri stanovanjski komisiji se je vršila v soboto seja, tekom katere je zastopnik Vjazem, podpornega društva predlagal kot najenostavnejše sredstvo za odpravo stanovanjske bede, da se vržejo na cesto vsi srb. častniki in da se jim nakažejo stanovanja v vagonih. Dr. Gosar je bil s tem predlogom zelo zadovoljen, imel pa je vendar nekaj pomislekov, ker je odgovoril: »Izposlušajte, da bom jaz najprej general, potem pa bom storil po vaši želji!«

— Železniška konferenca, ki je bila napovedana za 26. julij v Mariboru, je preložena na prvo polovico avgusta. — Kongres krščanskih cerkva. Dne 12. avgusta t. l. se bo otvoril v Ženevi veliki kongres vseh krščanskih cerkva, na katerem bo sedeloval, kakor računajo, okoli 500 zastopnikov krščanskih cerkva. Srbsko pravoslavno cerkev bodo zastopali na tem kongresu metropolit Dimitrije, timoški škof Irenej in dr. Jovan Vučković, profesor v Sremskih Karlovcih. Kongres bo trajal 15 dni.

— Odneve iz Beograda. Na učiteljskem kongresu v Beogradu smo čuli med raznimi govori te besede: »Stoletja in stoletja so nas Jugoslovane ločile umetne politične meje, četudi nas je od pametnekega vezala naša Sava, ki dere mimo Ljubljane in Zagreba proti Beogradu. Narava sama je pot kazala k združenju, ali naši politični sovražniki so mejo še poosttrili. Slovenec je moral od Hrvatov v isti državi ločiti neznamna rečica Sotla. Toda kakor je Sotla zginila v Savi, tako so tudi zginili vsi sovražni naklepi — ločiti brate od bratov; ostali so v najožjisti duševni zvezi in ponosno smo se Slovenci večkrat sami imenovali — planinske Hrvate. Po britkih izkušnjah v zadnji vojni razširilo se je med Jugoslovani politično obzorje, oprijeli smo se Svatonlukovega nauka »Sloga jači, nesloga tlači« in tako je prišlo do našega zedinjenja v državi SHS. Po dolgem hrepenenju in težkih naporih smo vendar prišli »proč od Dunaja« in prepričani smo, da se bo potrdilo našim rojakom na zahodu priti v doglednem času tudi »proč od Rima«. Naš spas je le v Beogradu!«

Iz naše kraljevine.

— Kongres legijonarjev. V Ljubljani se vrši meseca septembra kongres jugoslovanskih legijonarjev dobrovoljcev.

— Občina Milna podedovala 300 milijonov kron. Fran Šorgo iz Milne v Dalmaciji je umrl v Čile in zapustil 300 milijonov kron svoji rodni občini. Občinarji Milne, katerih je 3000 obitelj, pravijo, da naj se ta svota lepo razdeli med nje, pa bo imela vsaka obitelj premoženja en milijon. V Ameriki je še dosti bogatih Dalmatincev in prav bi bilo, da bi se organiziral naš konzulat v Ameriki, kar bi imelo tudi to posledico, da bi se ne izgubljali jugoslovanski denar po Ameriki, marveč bi prišel prav Jugoslovanom.

— Gradba velikega hotela v Kotoru. Občinski zastop v Kotoru je izvolil odbor sedmih članov, ki se bo pobrigal za gradbo velikega in modernega hotela v Kotoru. Investirani kapital bo znašal 4 milijone kron.

Neodrešena domovina.

— Stanje na zasedenem ozemlju je vedno groznejše. Od vseh strani prihajajo poročila, ki pričajo o takih rečeh, kakršne so se vršile v srednjem veku, ko je vladala ama surova sila. V najhujši dobi avstro-madžarskega pritiska, to je zlasti od 1914. do 1916., je bilo bolje nego pod režimom Italijanov v imenu entente! Zakonov ni. Odredbe se izdajajo samo v korist Italijanov in Italijanašev. Osebnost, varnost, zaščite hišnega imetja, enakost pred zakoni, vsega tega ni. Soldatske in poulična druhal kraljujeta. Zasenje, zapiranje, preganjanje in celo telesno mučenje, to je za Jugoslovane! Jugoslovani na zasedenem ozemlju so, no starem germanskem pravem izrazu »vogelfreie«, vsakdo sme početi z njimi, kar hoče. Na ulicah se ne smejo pojaviti, ne smejo govoriti v svojem jeziku, ne peti zaslovne in zaščite zanje ni nikjer. Njihova društva se razpuščajo, zapira-

jo, imovino ukradejo, šole zapirajo, učitelje in uradnike odpuščajo ali mečejo v zapore. Ustaje si izmišljujejo, samo da morejo v verige uklepati Jugoslovane, jih tepsti in suvati in goniti v smradljive ječe. Na vsem zasedenem ozemlju ni za Jugoslovane nikakega organa, ki bi jih branil in čuval. Zavezniški odklanjajo vsako intervencijo, pa če bi bila še tako potrebna. Italija pravi, da postopa pravično, vse, kar praviho Jugoslovani, je izmišljeno, muke in nasilja Italijanov so bake. To so razmere, ki kriče do neba. Čudovita pa je potrpežljivost jugoslovanskega rodu na zasedenem ozemlju, to je potrpežljivost, kakršne nima menda noben drug narod na svetu. Drži jo le zavest, da se bori jugoslovanski narod pošteno za svojo pravico in da na koncu vseh koncev mora na jugu zmagati pravica!

Žetveni obeti.

V severnoameriških ozemljih je žetev že v polnem teku. V Juliju se je presojalo položaj ugodnejše nego pred enim mesecem. Predidoda letina je bila rekordna. Letošnja je slabša, ali bo nudila s starimi zalogami nekaj pretička za eksport. Razmotriva se zopet vprašanje o vpeljavi žitne termirke kupčije. Kana da pričakuje srednjedobro žitno leto. Posejali so pa manj nego lani, poročila pravijo 88%. — Argentini ja ima obilnejši pridelek v žitu in koruzi nego lani. Za žito letos 58 milijonov stotov proti 46 milijonom lani, za koruzo 65 milijonov meterskih stotov proti 57 milijonom lani. Avstrija ima neugodnejšo leto, za eksport re bo odvčiki. Dobili so 12 milijonov meterskih stotov žita proti 20% milijona lani. V Indiji žito dobro stoji. Do decembra ne bo eksport blaga lanske letine, ki je bila pišla. V Evropi je obče žetev letos zgodnejša. V Angliji so več posejali, azrarcem so dali za leto 1920 in 1921 garancijske cene. Francija računa z boljšo letino nego lani. Italija ima na severu ugodno stanje, v južnih predelih je škodolava trda suša. V Nemčiji je položaj različen, v obče se je več pričakovalo. Na Švedskem pričakujejo dobro letino.

O žetvenih obetih v Romuniji poročajo: Po dolgotrajni suši je nastopilo koncem maja izdatno deževje, ki je ugodno učinkovalo. Nato je zopet prišlo lepo vreme. Imeli bomo lepo letino. Uspeh bi bil za pšenico zadovoljiv. Slaba stran pa je, da je 40% manj obdelanega. Pridelali bodo pšenice za lastno potrebo, za eksport pa ne bo blaga. Stare zaloge so majhne. Tudi rž dobro stoji, ali tudi za rž bo znatno manj pridelka, ker je bilo manj posevne.

Položaj v lesni stroki in transportna sredstva.

Les je za Slovenijo prvoredna važnost. Lesna obrtnost in kupčija z lesom sta temelj našega gospodarskega življa. Pred vojsko je v naši lesni kupčiji in obrtnosti igral veliko vlogo laški podjetnik. Laški trgovec so si po naših deželah, ki teže s svojo lesno produkcijo v Italijo in Orient, znali dobiti velik vpliv. Že med vojsko so začeli piprave, da se izloči nepotrebno posredovanje laškega trgovca. Naša lesna industrija in trgovina se je v novih razmerah organizirala v velikih družbah, ki so si stavile za nalogo, gojiti lesno eksportno kupčijo in tako odgnati gospodarsko kvarno tujo vmesno trgovino. Navzile vsem velikim težavam so domači podjetniki zgradili zmogljene družbe, ki so po končani vojski z uspehom pričele voditi veliko trgovino. Neugodno stanje naše valute napram laški, francoski in švicarski valuti je nudilo lepe prilike za zaslužek. Razlika med našim in tujim denarjem je ustvarjala vabljive eksportne premije. Blago se je v tej dobi lahko razpečalo. Težave pa je delal prevoz. Premalo vagonov je bilo na razpolago. Tekom meseca junija se je na hitro obrnil. Naš denar je naglo pridobil na vrednosti. Razlika med našim in tujim denarjem se je manjšala takorekč dnevno. Ta pojav na denarnem trgu je neogibno prouzročil jako neprijetne prilike za lesno industrijo. Naglo je padla vrednost lire napram naši kroni od 11 na 4. Trgovina je imela tem težje stališče, ker je morala prodajati po zakonu za tujo valuto ter oddajati tuje valute devizni centrali. Obračunavanje je za nemudno. Exporter nima gotovosti, kakšna kupnina mu ostane. Težava za železniške vozove je trajno velika. Razpoložni vagoni ne zadoščajo. Velikanske množine pripravljenege lesa čakajo na transport. Trdi se, da je pri nas 30.000 vagonov lesnih zalog. Delo se nadaljuje. Tako na odjem ne more slediti produkciji. Zategadelj nastaja nevarnost, da pride v lesno stroko kritična stagnacija. Vprašanje je zelo resno, ker ta stroka nudi tisoč in tisoč pridenim rokam edini zaslužek. Pretekli teden so se vršili pri deželni vladi posvetovanja o tej zadevi pod vodstvom gospoda predsedna Brejca. Interesent je in njih zastopniki pa tudi železnižna uprava so imeli priliko pojasniti gospodu deželnemu predsedniku cel kompleks važnih vprašanj. Storili so se važni organizatorični sklepi, ki bodo ugodno vplivali. Že jib bo moč izvršiti. Zdi se nam, da leži jedro tega vprašanja v tem da se reši zadovoljivo vprašanje železniške urreve za Slovenijo. Vzelo se nam je ravnanje državnih železnic. Kar je ostalo pod imenom sedanjega inšpektorja je torso, ki ne more po svoji uredbi vstrezati velikim in važnim potrebam našega gospodarskega življenja. Z vsem noudarkom

reba delati na to, da se sedanji inšpektorat po svojem delokrogu preustroji in razširi v tako napravo, ki bo mogla slediti upravičenim zahtevam naših prometnih interesov. Kritičen položaj naše lesne obrtnosti najbolj zgovorno utemeljuje potrebo, da se v

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 26. julija 1920.

— **Župnišče palača — šola za berača.** Po Sloveniji imamo nekaj lepih šolskih stavb, ki delajo čast občinam in občanarjem. Se več pa jih je slabih, med njimi so mnoge, ki so v sramoto občin, pa tudi šolskim oblastim, katere puste take škandalozne bajte vporabljati za šole, v katerih mora nežna šolska mladina presedati dan za dnevom. Občine se izgovarjajo na svoj slab denarni položaj. Čudno je pa pri takih slavnih občinah in še bolj slavnih občanarjih, da imajo za zidanje župniških palač, ki so določene za eno ali dve osebi, vedno dovolj denarja. Tudi za druge stvari, na primer za zvonove, banderje, kapelice imajo prej denar nego za šolo. In vendar slišimo in vidimo, da šole povzdigujejo narode kulturno in gospodarsko. Šolskim oblastem priporočamo, naj pregledajo vse občine po naši domovini. Kjer kažejo vse razmere, da je občina zares revna, naj se takoj vse ukrene, da dobi občina izdatno državno podporo in brezobrestno posojilo za zidanje šole. Tam pa, kjer baharijo z župniškimi palačami, domovi za »Orle« in z bžbitimi in razdrapanimi šolami, tam prisilite občino, da takoj sezida dostojno šolo. V kamniškem okraju priporočamo posebno te kraje: Blagovica, Čemšenik, Čejšnje, St. Gotard, Selo, St. Vid pri Brdu, St. Ožbalt, Tunjice, Selo pri Kamniku, Zalog in Zlato Polje pri Lukovici.

— **Policijskemu ravnateljstvu.** Prejeli smo: Srce se mi je krčilo, ko sem morala kot zavedna Slovenka gledati, kako naša ponosna stavba, naš Narodni dom v Trstu stoji v polnem plamenu. Nahajala sem se škriljave z zobmi med italijansko družbo, koja se je veselila, kako ta ponosna slovenska stavba gori; komaj sem se zdržala, da me niso solze polile; bila bi to moja poguba, kajti ako bi me kdo zalotil, ne vem, ako bi bila še prišla živa iz te razjarjene množice. Odločila sem se takoj drugi dan, da se odpeljem v Jugoslavijo, kar sem tudi storila. Komaj pa sem dospela na Verd, sem že bila nadržana od strani obmejne straže, kje imam vizum jugoslovenskega konzulata? Odgovorila sem, da so Italijani naš konzulat oropali oziroma zažgali in nisem mogla na ta način dobiti potrebnega vizuma; po dolgem pričkanju se mi je vendar posrečilo, da me je straža pustila mirno naprej. Prispevši v Ljubljano, sem oddala svoj potni list na tukajšnjem policijskem ravnateljstvu v vidiiranje s prošnjo, da se mi čim prej vrne. Ko sem prosila službujočo uradnico, da naj me ne pušči čakati, mi je ta zabrusila v obraz, da, ako mi ni prav, naj se vrnem, odkoder sem prišla! Dovolj sem pretrpela kot Slovenka in italijanski službi, a še bolj sem se čutila užaljena, ko me je uslužbenka na tukajšnjem policijskem ravnateljstvu na tak način žalila. Policijskemu ravnateljstvu priporočam, da gre nesrečnim žrtvam iz zasedenega ozemlja malo kulantneje na roko in da službujoče osobje pouči, kako naj nastopa.

— **Dr. Viktor Sušnik umrl.** Danes zjutraj ob 6. je umrl v bolnici v Mariboru odvetnik dr. Viktor Sušnik iz Pliberka. Bilo je že upati, da se mu reši življenje, zadnje dni pa se mu je močno poslabšalo. Pogreb bo v sredo ob 11. dopoldne. Pokojnika imajo ljubljanski napredni krogi v najboljšem spominu ne samo kot ljubkega družabnika, marveč tudi kot prijatelja, ki je bil vsak čas pripravljen, svojim prijateljem pomagati. V Ljubljani je služboval kot koncipient v pisarni podžupana dr. Trillerja in v pisarni župana dr. Tavčarja. Strogo vesten kot uradnik si je pridobil temeljito pravniško znanje, ki mu je jamčilo kot samostojnemu odvetniku sijajno kariero. Toda komaj je v Pliberku odprl svojo odvetniško pisarno, že je zločinska roka uničila njegovo nadelopno življenje malo časa predno se je nameraval poročiti. Upravljumaško in stočno ter celo z nekakim humorjem je prenašal težke smrtonosne rane in ni imel niti žal besede za svojo napadalca. Prijatelji so se trudili, da bi mu ohranili življenje, a moral je umreti. Bodi mu ohranjen lep spomin. P. v. m.

— **Posmrtnine v Ameriki.** Pri The Allen Property Custodian v Washingtonu D. C. se nahajajo nastopne posmrtnice: Fran Bernik, doma od Peršeta na Primorskem.

Ljubljani zopet vzpostavi železniško ravnateljstvo s takim ustrojem, ki bo odgovarjal našim potrebam. Deželni predsednik je gotovo dobil prepričanje, da je položaj resen in da treba nujno remedure.

umrl 7. septembra 1915., je zapustil vsoto 1000 dolarjev. Josip Vicman iz kraja Bojsno (?) na Spodnjem Strajerskem, umrl 3. julija 1917, je zapustil 500 dolarjev. Josip Suštar iz Dobrunj na Kranjskem, umrl 7. jan. leta 1918, je zapustil 300 dolarjev. Ana Bednar iz Reke na Hrvaškem, umrla 10. jan. 1918, je zapustila 700 dolarjev. Ignac Pečar iz Gor. Gamelnov na Kranjskem, umrl 10. maja leta 1918, je zapustil 1000 dolarjev. Stanislav Pekolj iz Velike Lese pri Litiji, umrl 1. avgusta 1918, je zapustil 1000 dolarjev. Tako poroča »Amer. Domovina« v Clevelandu in dostavlja: Te posmrtnine se nahajajo v Washingtonu. Prošilo se sorodniki imenovanih, da se doma zgledajo na okrajnih sodnijah, da vložijo prošnje na poslaništvo Jugoslavije v Washingtonu, da se te posmrtnine v kratkem izplačajo.

— **Fakulteta za trgovino in obrt v Zagrebu.** Podpisana je naredba, po kateri se bo na zagrebškem vseučilišču otvorila fakulteta za trgovino in obrt. Redni slušatelji bodo mogli biti samo absolvirani gimnazijci in trgovski akademiki z maturi. Predavanja bodo trajala šest semestrov.

— **Žensko učilišče v Zagrebu.** Uradni list objavlja naredbu, po kateri se ustanovi v Zagrebu samostojno žensko učilišče.

— **Načrt Beograda.** Beograjska občina razpisuje mednarodni natečaj za izvršitev generalnega načrta mesta Beograda.

— **Domača industrija.** V prostorih stare cukrarne se je nastala nova tovarna pletenin in tkanin. V pritličju se nahajajo že pisarna in par drugih lokalov tega podjetja.

— **Begunci iz Trsta, Reke in Primorja.** Snóči ob 8. se je pripeljalo v Ljubljano zopet nekaj od barbarov Italijanov pregnanih beguncev-Slovencev. Vozili so se v odprtih vozovih tovornega vlaka čijih vrata so bila okrašena z zelenjem in zastavami. Imeli so seboj najpotrebnejšo sobno opremo, kolikor jim je niso oropali Italijanski — Huni.

— **Vse gospe, gospodične in gospe,** ki želijo sodelovati pri cvetličnem dnevu za Koroške otroke vabimo, da se današnjega sestanka ob šestih zvečer v mestni dvorani gotovo udeležite. Prihitimo Koroški deci na pomoč, domovina nas kliče. Uspeh cvetličnega dne mora biti sijajen!

— **Pošne nakaznice se podražje.** Vsled večjih nabavnih stroškov se podražje poštne nakaznice s 1. avgustom t. l. od 10 na 20 vinarjev za kos.

— **Predzrni graški Nemci in kranjski Kočevarji.** V Ljubljano se vozijo vsak teden iz Gradca razni lačenbergerski Nemci z izgovorom, da gredo sem radi »opravka« ali v družinskih zadevah, v resnici pa da se tu ceno napijo in najejo, v zahvalo pa po javnih lokalih prav po prusovski čez Jugoslavijo zabavljajo. Iz Kočevja hodijo na tisti znani »hinderhonder« politiki semkaj beračati nemške politične »podpore« in dehat zgago po hotelih in restavracijah!

— **Pozor pred — nezrelim sadjem!** Na naš trg se donaja že sadje, zrelo in — nezrelo. Ker je kontrola — zlasti ob dveh tržnih dneh — nad živili pomanjkljiva in površna, ker drugačna biti ne more, naj vsaj starši sami pazijo, da ne kupijo nezrelega sadja, radi katerega se v tej vročini izcimi potem tako lahko — grizla! Tržna straža pa naj vsakega kmečkega prodajalca, ki ga zaloti pri prodajanju nezrelega in črvicega sadja ali gnilih gob, ovadi odn. urad eksemplarno kaznuje, nezasišano drago pa nezdruvo sadje pa konfiscira.

— **Za love!** Ministrstvo za šume in rube objavlja, da odslej lovskih kart ne bodo več dajale upravne oblasti, temveč zveza lovskih združenj in gozdarske uprave. Obenem so se določile nastopne cene za lovške karte: Za lov v vsem kraljestvu 50 dinarjev na leto, za eno krožje 30 dinarjev, za en okraj pa 20 din. Ljubljani.

— **Konane na Lazah.** Ljubljanskemu občinstvu je dana lena in ugodna prilika za konanje na Lazah. Iz Ljubljane, glavni kolodvor, odhaja posebni vlak ob 14.15 ter se vrača iz Laz ob 18.30. Razen tega so se vozne karte za kopanje znižale, in sicer je vozarina za tja in nazaj določena na dve kroni. Znižane vozne

karte se izdajajo le za 3. razred in samo na postaji Ljubljana, glavni kolodvor.

— **Zadnji dež je,** dasi ga ni bilo obilo, kaj dobrodošel poljskim prišelkom, ki jih je suša žugala že udušiti, to so: fižol, zelje, ajda, istotako pa tudi grozdu in otavi. Vsled burje se je ozračje nekoliko ohladilo.

— **Nočna taksa v lekarnah odpravljena.** Minister za narodno zdravje je na predlog Zdravstvenega odseka za Slovenijo in Istro ukinil nočno takso 1 K, kakor se je na podlagi neke avstrijske navedbe doslej pobirala za ekspediranje receptov v času od 8. zvečer do 7. zjutraj.

— **Zdravstveno stanje mestne občine Ljubljanske.** V Ljubljani se je od 11. do 17. t. m. rodilo 35 otrok, 1 je bil mrtvorjen, umrlo je 31 oseb, med njimi 16 domačinov. Umrli so za osepnicami 2 osebi, za grižo 3 osebe (vmes 1 tujeec), za jetiko 4 tuji in 2 domačina, vsled nezgode 2 osebi, za pljučnico 2 osebi. Oboleli so za osepnicami 1 oseba, za tifuzom 1 oseba, za grižo 33 oseb, vmes 9 tujecev in 1 vojak, ter za vrtico 1 oseba.

Kultura.

— **Skladbico »Soči«** je na prisrčno in pomenljivo besedilo neznane Goricanke zelo priprosto za mešan zbor uglasbil neznani skladatelj, tako, da se je bilo lahko pričeti tudi šibkejši zbori, katerim pa priporočamo, da jo pojo pol tona nižje, namreč v A duru, zlasti če ne razpolagajo z visokimi tenorskimi glasovi. Vsa naša pevska društva dobe partituro v par dneh, pevške glasove naj si oskrbe sama. Pesmica »Soči« zasluži, da si jo osvoji ves narod za svojo!

— **Solčno zdravilišče »Rikl«** na Bledu priredi 1. avgusta na Bledu veliki koncert Glasbene Matice iz Ljubljane s sodelovanjem pevskega zbora nad 100 pevcev in pevki. Čisti dobiček je namenjen podpori fondu »Glasbene Matice« in v olepšavo Bleda.

Sokolstvo.

— **Na prijateljski sestanki** in razgovor so vabljena jutri v torek 27. tm. vsa ljubljanska sokolska društva obeh žup ob pol 9. uri v Narodno kavarno (zadnji prostor zgornj).

Društvene vesti in prireditve.

— **Akademsko društvo jugoslovenskih tehnikov** v Ljubljani, priredi, nedeljo dne 1. avgusta na Bledu, dopoldan cvetlični dan, zvečer ob 21. uri v dvorani hotela »Toplice« ples. Čisti dobiček je namenjen društvenemu fondu.

— **Prostovoljno gasilno društvo** v Brezicah priredi dne 1. avgusta 1920 veliko ljudsko veselico, na katero bo povabilo vsa društva iz Posavja. Cenjena zunanja društva iz Posavske doline od Zidanega mesta pa do Zagreba se prosijo, da na ta dan ne priredijo veselice. — **Nacelnštvo.**

Turistika in sport.

— **Internacionalna nogometna tekma** se vrši danes na prostoru SK. Ilirije med »G. Amateure« in ljubljanskim kombiniranim moštvom. Tekma se vrši ob vsakem vremenu in pri običajnih cenah.

— **Ilirija rez.** — S. S. K. Celje. V torek ob 19. uri se vrši na prostoru Ilirije interesantna nogometna tekma med rezervo Ilirije in S. S. K. Celje. Ker sta si obe moštvi precej enaki, obeta biti ta tekma jako zanimiva. Vstopni na običajna. Ob vsakem vremenu. Blagajna se odpre ob 18. uri.

— **Za propagandni izlet avtomobilnega kluba na Koroško,** ki se vrši v soboto dne 31. decembra t. m. in v nedeljo 1. avgusta t. l. po že objavljenem načrtu, vlada veliko zanimanje. Kakor doznavamo, se izleta udeležijo tudi deželna vlada z večjim številom avtomobilov. Rok za prijavo je podaljšan do torka dne 27. t. m. Prijave je nasloviti na Avtomobilni klub za Slovenijo, Ljubljana, Tourist - Office, Dunajska cesta 18, kjer se dobe vsa nadaljna pojasnila. — Navede naj se moč in vrsta motorja ter število oseb, ki se udeležijo.

— **Avtomobilni klub za Slovenijo** v Ljubljani sklicuje izredni občni zbor na nedeljo dne 1. avgusta t. l. ob 10. dopoldne v Etablissement Hugelman v Doleh ob Vrškem jezeru. Dnevni red: Sprememba pravil, slučajnosti.

— **Klub kolesarjev in motociklistov** Ilirija v Ljubljani priredi v nedeljo 1. avgusta veliko propagandno dirko iz Ljubljane v Velikovec, za prvenstvo Koroške. Dirke se bodo udeležili poleg domačih vsi jugoslovanski kolesarski klubi. Zaeno bo v Velikovec zlet kolesarjev iz Slovenije in Hrvaške. Vsa prireditve ima predvsem propagandni značaj, vrši se tik pred plebiscitom in obsegala naj bi večji del Koroške, ker je ravno s kolesom in motociklom lahko mogoče. Odhod izletnikov bo v dveh skupinah sicer, prva, ki gre v soboto z vlakom do Kranja, od tam pa po lepi Kokrski dolini čez Jezersko. Drugi del pa v nedeljo zjutraj ob 4. uri tudi čez Jezersko. Izletniki iz Spodnje Strajarske se peljejo prvi del do koroške meje z vlakom, od tam s kolesom, drugi del pa iz Maribora in Celja s kolesom. Spotoma se jim pridružio deželni. Sestanke vseh je v Velikovec v Narodnem domu. Ob pol 12. je korzo po meji, popoldne pa skupni slet na Klopniško jezero. Vsakdo, ki vidi kolo ali

motocikel, naj se zanesljivo udeleži zleta in povsem prosto pridruži izletnikom. Z lepoto koroške pokrajine bo imel najkrajši užitek, zabava bo prosta, a prisrčna. Svoja kolesa naj si vsak okraši z malimi narodnimi zastavicami. Agitirajte vsi, da nas bo častno število zastopanih na Koroškem! k

Najnovejša poročila.

POLJAKI PROSILJO ZA MIR.

London, 24. julija. Agencija Reuters potrjuje vest, da so Poljaki prosili Ruse za premirje. Svet za narodno obrambo v Varšavi je predlagal za kraj porajani mesto Grodno, ki so ga zasedli boljševiki.

RUSKI MIROVNI POGOJI ZA POLJSKO.

Dopisnik Švicarske »National-Zeitung« poroča svojemu listu o razgovoru, ki ga je imel s predsednikom sovjetske misije v Berlinu. Viktor Kopp je izjavil glede odnošajev sovjetske Rusije s Poljsko med drugim: Ruski načrt je zelo priprost: Poljska ne sme biti več vojaško orodje zapadnih držav. Poljska pa tudi ne sme biti orodje francoske politike in ne sme tvoriti zid med Rusijo in ostalim svetom, ampak mora biti most med Rusijo in zapadnimi državami. Rusija se ne namerava vmešavati v notranje poljske razmere in je pripravljena skleniti mir s poljsko meščansko vlado, kakor ga je sklenila z nemško vlado pod Viljemom II. in z meščansko litavsko in estonsko vlado. Glavni pogoj je, da se Poljska odreče vsakemu vmešavanju in intervenciji v ruskih zadevah. Zato je treba, da Poljska demobilizira z garancijo Anglije in da se razoroži po sistemu, ki velja za Nemčijo.

POGAJANJA MED POLJSKO IN RUSIJO.

LDU Moskva, 24. julija. (Brez-žično ob 3. uri zjutraj. Zelo nujno.) Vrhovnem poveljstvu poljske armade. Moskva, 23. julija. Vrhovno poveljstvo rdeče armade je prejelo od sovjetske vlade povelje, pričeti s polskim vrhovnim poveljstvom razgovore glede sklepanja premirja in eventualno miru med Rusijo in Poljsko. Vrhovno poveljstvo rdeče armade bo poslalo svoje zastopnike na tisti odsek fronte, katerega mu bo poljsko poveljstvo naznanilo. Poljsko vrhovno poveljstvo naj se izrazi, na katerem kraju in ob kateri uri naj se povabijo zastopniki Poljske k sestanku. Za generalni štab revolucionarnega vojaškega sveta republike Cvoščin-Vasiljev, vojaški komisar.

GOZDNI POŽARI V ZASEDENEM OZEMLJU.

Trst, 24. julija. Snóči je začelo goret v občinskem gozdu nad železnico med Sv. Križem in Trstom. Požar je obsegal 12.000 m². Malo pozneje pa se je vnel gozd ob železnici v Barkovljah. Danes dopoldne pa je bil požar v obsegu 500 m² v gozdiščih pod Občino. Okoli polne pa je začel znova goret gozd pri Sv. Križu v obsegu 18.000 m². Tržaški ognjegašci so požare deloma omejili.

EKSPLOZIJA MUNICIJE V ITALIJI

Gorica, 24. julija. Na progi Beljuno — Mestre je eksplodiral vagon municije, namenjene za demarkacijsko črto. Ostali vagoni so bili pravčasno odpeti. Udarila je v vagon strela.

Gospodarske vesti.

— **Pozor, lesni producenti!** Na današnji seji lesnega odseka se je iz sedanjih naznanil zalog razvidno, da so nekatere trdke naznanile napačno število vagonov, ki jih potrebujejo za les. Lesni odsek, ki je vršil svojo odobrovo sejo pod nadzorstvom vladnega komisarja, objavlja, da se rok za prijavo množice eksportnega lesa podaljša do 7. avgusta t. l., do katerega časa naj vsi lesni producenti, članjeni in nečlanjeni, ki reflektirajo na eksport lesa, javijo Lesnemu odseku pri Zvezi industrijcev v Ljubljani, Selenburgova ulica 7, II. nadst., natančno množino lesa v svojih zalozah, rezanega in tesanega, ki se nahaja na skladiščih ali na žagah (v gozdih se množine ne bodo vpoštevale) in tudi naznanijo točno, kje se nahaja vsaka zaloga in skladišče, ker bo posebna komisija kontrolirala napovedi. Pravico do vagonov imajo samo lesni producenti in legitimni lesni trgovci. Ob enem mora vsak naznaniti, koliko blaga je dosedaj izvozil. — Kdor ne bi do navedenega roka 7. avgusta t. l. podal zahtevane izjave, ali kdor bi v svoji izjavi podal neresnične podatke, se pri razdelitvi vagonov tri mesece ne bi vpošteval. Opozarja se, da naj se prijavi samo oni les, ki ga ima vsakdo pripravljeno za eksport v tuje države. Ljubljana, 24. julija 1920. Lesni odsek Zveze industrijcev.

— **Oddaja eksportne valute** v Avstriji ostane le še za prodajo lesa, rude, magnezita in umečin. Za kakšno valuto se sme prodajati pri nas v inozemstvo? Eksport naše robe je bil doslej načelno

dovoljen le za sledeče vrste denarja: dolarji, angleške funte, švicarski, belgijski in francoski franki, španske pezete, holandski forint, lire in drame. Izjema je veljala za pekmez, suhe slive, vino rakijo, sirsko seme, zmelte čoke, sveže ribe. Vsled izvoznih težav je minister financ sedaj odredil, da se sme izvoz v inozemstvo dovoliti pod pogojem osiguranja valute uvozne države, izvzemši avstrijske in madžarske krome, za primeru, da zemlje, v katere pojdejo naši proizvodi, za njihovo valuto, sprejemajo od naših uvoznikov to valuto kot ekvivalent za proizvode, kateri se bodo od njih v našo zemljo uvažali.

— **Cena lesa pri izvozu.** Za izvoz lesa in lesnih izdelkov je določila komisija ministrstva nastopne cene: za Nemčijo, rezan in tesan les, 1000 mark, okrogel les 600 mark, za Švico, rezan in tesan les, 90 švic. frankov, za Francijo 240 frankov, za Italijo 300 lir, za Holandijo 45 frankov. Izvozna taksa znaša za tesan les 25%, za okrogel les 35%. Drva za Avstrijo in Madžarsko se prodajajo po 28.000 češko-slovaških kron za 10.000 kg. mehka drva po 26.000 češko-slovaških kron. Za izvoz se plača 35% taksa.

— **Prški veletržni dnevi.** Prška občina je s kapitalom dveh milijonov kron ustanovila zavod za prirejanje veletržnih dni v Pragi. Upravno in nadzorovalno komisijo je imenovala prška občina iz aktivnih krogov obrtnikov in trgovcev. Namen zavoda je prirejanje vzornih veletrgov, vsako leto spomladi in v jeseni. Veletrgi so mednarodnega značaja. Dobrodošla je predvsem takozvana udeležba samostojnih paviljonov, kateri imajo to ugodnost, da daje pristojna vlada svojim udeležencem razne ugodnosti in podpore. Obenem je tudi na ta način mogoče kontrolirati razstavlajoče trdnice. Prvi tak veletrg se odprvi že 1. oktobra t. l. do 28. oktobra na razstavišču bivše Kralj. Obore. Ta čas bo izpolnjen z raznovrstnimi trgi, tikajočimi se specijelno posameznih oddelkov. Ti oddelki so: Drvostrgarska obrt, (pohištvo, strgarska dela, palice itd.), kovinarstva obrt, vstevši stroje in drobne umetniške obrti, keramika, steklarstvo, tkanine, vstevši konfekcijo, čipke, ročna dela, kemična obrt, prehranjevalna obrt in drugo. Pisarna veletrgov marljivo pripravljajo trgovsko stran veletrga, da bi tam, kjer razmere dovolijo, se tudi lahko sprejemala naročila. Iz tega razloga so veletrgom dobrodošla vprašanja po blagu iz tujine in podjetje veletrgov bo skrbele za olajšanje izvoznih formalitet, ker stoji pod nadzorstvom in zaščito ministrstva trgovina.

— **Se ne požeto žito.** Ministrstvo za prehrano in obnovo zemlje je izdalo naredbu, po kateri se prepoveduje prodaja še ne požetega žita. Ldu.

— **Jugoslovensko — madžarska izvojna in uvozna družba.** »Mitagpost« poroča iz Budimpešte o jugoslovensko-madžarskih pogajanjih radi ustanovitve jugoslovensko-madžarske deželne družbe za izvoz in uvoz. Podjetje bi imelo 500 milijonov kapitala. V najkrajšem času naj bi se že vršila ustanovna skupščina nove družbe.

— **Dobava gorivnega spirita.** Urad za pospeševanje obrti namerava prevzeti večjo množino denaturiranega (gorivnega) spirita po ceni 26 K liter. Interesenti — obrtniki naj obvezno prigrasijo svoje potrebščine na naslov Urada za pospeševanje obrti kraljevstva SHS v Ljubljani Dunajska cesta 22, najkasneje do 20. julija t. l. — Istotako bo razdelil urad kompletne garniture kopit. Interesenti čevljarji naj se takoj zgledajo za nakup.

— **Pomanjkanje papirja** je postala občna nadloga. V Franciji je kriza vedno hujska. Jedro neugodnega položaja je iskati v pomanjkanju sirovin. Francozje računajo s tem, da ostanejo visoke cene, dokler ne pride do obilice v vseh vrstah papirja. Obilica v posam. sorti ne odloči. Zaloge niso znatne, ravno najkrajnjega blaga nedostaja. Časopisni papir stane 380—425 fr. Pisalni papir 500 fr. Tudi v Angliji je zlasti za časopisni in barvati papir kritičen položaj. Vlada je izjavila, da je brez moči, ker manjka surovin in je stiska za papir na celim svetu.

Polzvedbe.

— **Zgubila se je** v noči od 21. na 22. t. m. na poti iz Radomelja v Kamnik mala browning-pištopa s taško. Najditelj naj jo odda županstvu Radomlje, kjer dobi visoko nagrado. 5499

— **Kdo kaj vé?** Ruski in italijanski vjetniki, kateri ste že doma, vas prosim, kdo vé od Ivana Šuklje iz Samobora, služil pri artiljeriji rgmt. 28. 5. bat. H. B., bil vjet v Tirolah 1918. — In za Franca Šuklje, 27. deželni pešpolk, Ljubljana, bil vjet 1914. v Galiciji, zadnjič se javil iz Sibirije 1916. Kdor bi točno naznanil od njih, mu dobrovolno povrnem stroške in še plačam nagrado. Ana Božič, pošta Samobor, Sv. Helena, Hrvaško. 5484

— **Terezija Furlan** prosi za naslov Pavle Kavčič, rojene v Ljubljani, stare 42 let, vdove. Mati njena Mica Šekinja umrla. — Terezija Furlan, Via Sanita 3, vratarica, Trst.

— **Pozabil se je** dežnik na prostoru SK. Ilirije v nedeljo popoldne. Pošten najditelj se naproša, da ga vrne na upravništvo »Slov. Narodac«.

Glavni urednik:

Rasto Pustosiemšek.

Odgovorni urednik:

Božidar Vodač.

Ore žepne popravila nasproti glavne pošte P. Čuden 3055
Sla, urar v Ljubljani.

Kupijo se 3 močni volčji psi čuvalji. Ponudbe z navedbo cene pod „čuvalji 5508“ na upravnishvo Slov. Naroda. 5508

Mesta blaginjarike dve go-spodični. Naslov pove upravnishvo Slovenskega Naroda. 5461

Sprejme se v plesarsko obrt kon-toristinja ki se raz-ume dobro na kvadrato. Jos. Jug, Rimska cesta 16. 5513

Osmošolci išče inštrukcije. Naslov pove upravnishvo Slovenskega Naroda. 5548

Enonadstropna hiša se prodaja v Sp. Siški z njivo in travnikom po jako ugodni ceni. Naslov pove upravnishvo Slovev. Naroda. 5495

Korespondentinje izurjene v stro-jepisju, sloven-ski in po možnosti nemški stenografiji sprejme „Balkan“ špedicija, Ljubljana. 5507

Kompletne konjske oprave in razni vozovi se prodajo po zmernih cenah, informacije daje tvrdka J. Ko-slev, Sv. Petra cesta 4. 5436

Proda se registrirna blagajna s 6 predali v jako dobrem stanju. Naslov pove Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5. 5561

Nudim veliko partijo šved-skih varnostnih vž-galic (trustove znamke) zaboj po 5000 in 10000 škatlic Arnold Bernstein, Hamburg Gr. Bleichen 31. Tel. Adr. Spriternstein. 5546

Izurjeno korespondentinjo z znanjem slovenske in nemške stenografije sprejme tovarna v Ljubljani. Plača po dogovoru. Ponu-dbe pod „Dobra korespondentinja 5422“ na upravn. Slov. Naroda. 5422

Trstje za stroje izdeluje in prodaja na debelo in drobno m² po K 480 pri večjih naročilih znaten popust Steiner Anton, Ljubljana, Jeranova ulica 13, Trnovo. 4256

Gostilna na prodaj pol ure od želez-niške postaje v industrijskem kraju pri Borovljah na Koroškem. Hiša, novo zidana, z enim nadst. z gozdom in vrtom. Naslov pove upravnishvo Slov. Naroda. 5554

Istem mesta blaginjarike, prodajalke ali na deželi. Ponudbe pod „Blagaj-ničarka na Anončni zavod Drago Be-seljak, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5. 5555

Čevljarski delovodja ali izdelo-vatelj gor-njih delov išče mesta za takoj. Zmo-žen, dobro izvežban v tej stroki za priprosto in moderno delo. Naslov pove uprav. Slovenskega Naroda. 5568

Na prodaj takoj eno osebo: po-stelja, omara, umivalnik, nočna omara, stojalo za knjige, miza, žimnica, vzme-tna žimnica, 4 stoli. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 5531

Preprosto mesečno sobo iščem za 2 osebi proti dobri nagradi in visoki najemini. Ponudbe pod „Pre-prosto 5529“ na upravnishvo Sloven-skega Naroda. 5529

Kompleten parni kotel za ca 20 konjskih sil ali kompletna parna lokomobila se išče. Ponudbe z opisom in zahtevami nasloviti na Šent-janski premogokop — Krmelj (Dolenjsko). 5494

Cebula, cele vagone ali na dro-bno po zmernih dnevni cenah. Jakob Klemencič, trgovec, Mezgovci p. Moškanjci. 5408

Prvovrstna jajca komad po K 150, plavati (Schwimmer) po 1 K nudi Em. Supanc v Rogatcu. Telefon št. 1. v Rogatcu.

Ceno prodam komp. spalno opravlo tr-dega lesa in druge pred-mete. Kje, pove upravnishvo Sloven-skega Naroda. 5545

Iščem osebo, ki bi podučevala slovenščino. Po-nudbe pod „Slovenščina 5539“ na upr. Slovenskega Naroda. 5539

Jutne vreče prodaja, deščina in la-dijna tla kupi samo v velikih množinah. Inž. L. Luckman, Ma-ribor, Kopitarjeva ul. 14. 5565

Jakoj se prodaja radi preseljitve trgovin z vsem inventarjem v večjem kraju na deželi, nasproti farne cerkve. Kje pove uprav. Slov. Naroda. 5491

Gospodična išče sobo pri boljši družini, eventualno s hrano. Pospravlja lahko sama. Ponudbe pod „Značajna 5538“ na upravnishvo Slov. Naroda. 5538

Več vagonov sliv in jabolk na raz-raz letošnjo sezono. Reflektantja se naj oglasijo pod „V. L. 1209 5547“ na upr. Slov. Naroda. 5547

Več dvokoles „Motoreve“ 2 1/2 H. P. motor „Torpedo“ 3 1/2 H. P. v dobrem stanju se ceno prodaja Zvoarska ulica 1. 5550

Proda se zemljišče (6 ha, 55 a, 43 m²) na ljublj. polju, oddaljeno četr ure od glavnega kolo-dvora, pripravno za tovarniško podjetje. Naslov pove upravnishvo Slovenskega Naroda. 5465

Jšče se deklica, zvesta, pridna, kuharica, ki zna dobro kuhati, k manjši obojtelji proti dobremu postopku in dobri plači. Ponudbe na Jelka Glücksthal, supruga bank. ravnatelja Karlovac. 5534

Visoko nagrado dobi, kdor preskribi stanovanje 2—3 sob s kuhinjo. Naslov pove upravnishvo Slov. Naroda. 5472

Cvetlična semena za jesensko sejatev kakor cinerarije, nageljški, levkoje, pri-mule, mačhe itd. v lepi izbiri, jamčeno zanesljivo se dobe pri Sever & Komp. Ljubljana, Wolfova ulica 12. 5444

Meblovano solnčnato sobo s posebnim vhom, če mogoče z elek-trično razsvetlavo za dobo 6 do 8 te-dnov proti dobremu plačilu išče gos-pod. Ponudbe pod „Snaga 5517“ na upravnishvo Slov. Naroda. 5517

Pisalne stroje vseh sistemov dobavi najceneje J. Winkler, Graz, Frauengasse 7. 5452

Maline, jabolka in slive, v večjih množinah, se bodo oddajale. Istotam se prodaja osem velikih na platno z oljem slikanih slik od 15. do 17. stoletja. Naslov pri upravi Slov. Naroda. 5364

Gostilničarji pozor! Oddati imam 40 lit. dobrega 2 leti starega žganja „drožen-ke“ liter po 112 K. Kdor hoče res dobro žganje, naj se obrne na Ivo Uše-ničnik, trgovec in gostilničar, Novakovi pošta Podturn — Via Čakovce Medjimurje. 5530

Proda se izredno lepa perzijska pre-proga, obsek za dame s safirjem in briljanti na veržice s pla-tina in pianola (reprodukcija) aparat s katerim vsakdo lahko igra najtežje skladbe na klavirju. — Naslov v upravi. 5511

Trieder Goerz 6x30 (Marine-glas) z usnjatim etuljem zelo dobro ohranjen, iz-redno jase, se po ugod-ni ceni prodaja. Trnovska ulica 7, I. nadst. 5577

Absolv. trg. teč. išče primer-nejše službe pri kaki tvrdki s hrano in stanovanjem. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 5562

Posredovalnica „Novotny“ išče za takojšnji nastop za neko gra-ščino v Banatu: strežaja, ključa-rico (Beschiesserin), komorno strežaiko (Kammerjungfer), prvo in drugo hišno. Dunajska cesta 14. 5549

Telefonska knjiga za Maribor, Koroško, Sta-jersko in Prekmurje izide v kratkem času. Trvdke, ki želijo oddati inserate v to knjigo, naj blagovolijo vpsolati naslov na Anončni in informacni zavod Vedež, Maribor, Gregorčičeva ulica 6 telf. 132. 5566

Prodajam majhno posestvo s hišo, hlevom in rrecejšnjim sadnim vrtom. Najraje pa zamenjam v okolici Ljubljane za majhno hišico z vrtom. Posestvo obstoji iz treh njiv, travnika in gozda, 24.109 kvadratnih metrov. Naslov pove upravnishvo Slovenskega Naroda. 5505

Kompleten kompresor za zrak z motorjem ali brez njega ki naj obra-tuje z vsaj 5 m³ sesanega zraku na minuto, se išče. Ponudbe z opisom sistema hladilnega aparata, pogona, količine in premera cevi nasloviti na Šentjanski premogokop, Krmelj, Dolenjsko. 5493

WANDERER motorno kolo 3 konjske sile, v naj-lepšem redu, s pnevmatiko se prodaja pri tvrdki Karl Camernik & Komp. Ljubljana, Dunajska cesta 12. 5534

Zlatar in juvelir Aloizij Fuchs Selenburgova ulica 6 priporoča svojo veliko zalogo juvelov, zlatnine in srebrnine. Vsa popravila in nova dela se izvršujejo v lastni delav-nici točno in solidno.

Zidno opeko zarezno (utorno) in navadno strešno opeko dobavlja „A V A“ Lubečno.

Knjigovodja z večletnim službovanjem se sprejme takoj. Ponudbe pod šif-ro „KNJIGOVODJA 5552“ na upr. Slov. Naroda. 5552

Koruzza za krmo K 300— za 100 kg se dobi dokler prosta pri tvrdki Josip Zidar, Ljubljana.

Dr. Iv. Eržen zobozdravnik v Kranju, Glavni trg, (poleg Jadranske banke) ne ordinira redi odsotnosti od 26. julija od 2. avgusta 1920.

Obvestilo. Cenjenim odjemalcem vljud-no naznanjam, da ostane trgo-vina vsled počitnic osobja od 20. jul. do 3. avg. zaprta.

F. ČUDEN sin nasproti glavne pošte v Ljubljani.

Kontoristinja, zmožna slovenske kore-spondence, strojepisja, stenografije ter knjigovodstva s prakso išče službe. Nastop takoj. Ponudbe pod „Konto-ristinja 5536“ na upravnishvo Sloven-skega Naroda. 5536

Nudim 1 — 100 kotlov za parilnike krme po 200 in 300 litrov. A. Frankl, Wien III., Ungargasse 21.

Trgovski pomočnik, 25 let star, slovenščine in nemščine po-polnoma vešč, izvežban v vseh v trgo-vino spadajočih strokah, želi izpreme-niti sedanje mesto in išče službe v bližini mesta ali železnice. Ponudbe z natančnimi podatki pogojev pod „Ta-kojšnji nastop“ pošlao ležeče črna pri Prevaljah na Koroškem. 5541

Išče se za takoj polnoletna gos-podična, katera se razume na knjigovodstvo lesne trgovine, tudi — ženitba ni izključena, ker se na premoženje ne ozira. Cenj. ponudbe s sliko na upravo tega lista pod šifro „Lesna trgovina 5502“ Neugodno se vrne in taj-nost zasigurana. 5502

Mavec (gips) alabastrov, modelni, štukaturni od-daja v vsaki množini F. & A. Uher, Ljubljana Brzjavi: Uheršped. Telef. 117.

Nudim vsakovrstne živilne potrebščine Gjorgje Grujić Beograd, Miletića ul. 15.

Cigaretni papir! po sto kosov v kartonu: Club Schnabel 100/60 K 125. Samum K 120. Riz Abadie K 100. Riz Abadie Patent K 145. Riz Rafinade zlato K 100. Konak, Genial i Yor K 85. po 60 kosov v kartonu: Nams K 85. Mořisto K 80. Boy Flag K 80. Cijene brez obveze samo dok zaliha traje! Odprema poštom uz pouzeće: Čirilometodska nakladna knjižara i pa-pirnica dion. društvo Zagreb. Preradovićev trg 4.

Jadransko hotelsko in kupališno dion. društvo Sušak-Reka, Zvonimirova ulica šteč. 102. Lastnik sledećih hotelov in sanatorijev: Hotel Pension „SPERANZA“ „IMPERIAL“ Opatija. Hotel-Pension in morsko kopališče „JADRAN“ Sušak-Reka Telefon interurb. 2-14. Hotel-Pension in morsko kopališče „JADRAN“ Bakar. Sanatorij in veliko mor-sko kopališče „TERAPIJA“ Crikvenica. Palace-Hotel „MIRAMARE“ Crikvenica Telefon interurb. 11. Hotel-Pension „SAN-MARINO“ Novi Vinodolski Tel. interurb. 5. Hotel-Pension in veliko morsko kopališče „LISANJ“ Novi Vinodolski. Vsi hoteli in sanatoriji so najmoderneje z vsem komfortom urejeni. — Oskrba izvrstna. — Otvor-jeni skozi celo leto. — Vse naročbe prejema in daje pojasnila za Crikvenico: uprava hotela „Miramare“ v Crikvenici: za Novi: uprava hotela „San-Marino“ v Novom: za Sušak: Središnji ured dru-štva, Sušak-Reka. — Naslov za brzjave: Jadransko-hotelsko in kupališno dion. društvo, Sušak-Reka, interurban telefon šteč. 9-8-9.

Stavbeno podjetje Tavčar & Svetina Ljubljana, Gosposvetska cesta šteč. 6 se priporoča.

Kupujem po najvišjih cenah hlode, rezan in tesan jelov kakor trd les ter vsakovrstna drva za kurivo. — VIKTOR GLASER, lesna trgovina, Ruše pri Mariboru. 9919

Prirodni malinov sirup z rafinadnim sladkorjem vkuhan, se dobi po najnižji dnevni ceni v poljubni množini. — Nadalje: Ekstrakti za umetne soke i. t. d. pri tvrdki Srečko Potnik, Metelkova ulica (popre- zaloga mengeškega piva).

Okoli 30.000 železniških bukovih pragov nerabljenih pa škaritiranih porabnih deloma za prage, stavbni les in drva, se točno prodaja na vagone naloženo s Hoč pri Mariboru. Cena kosu povprečno K 27— naloženo na vagon. Pragi imajo normalno razsežnost okoli 120 kosov na vagon. Odda se najmanj 10 vagonov. Vprašanja na Drava, lesna indu-strija Maribor, Aleksandrova cesta. 5563

Za preprodavaoce! Sapun za pranje 60—63% komadi od 1/4 i 1/2 kg proizvod V. Bečkerek K 26— kilogram sa skladišta Zagreb nudi Norbert Weiss, Zagreb, Bakačeva ulica 4. Telefon 7—33

Razpis. Uprava veleposestva Turjak ponudi iz sečnje 1920 okrogli les v debe. losti od 40 cm prsne mere naprej, v sledećih gozdnih oddelkih:

Občina Bloke, gozdni oddelk Pakovo 350 kbm, hojev les posekan in obeljen

Rob,	Dednik	300
Mačkovec	700	
Mokric	650	
	1400	bukov les na parobku.

Pismene ponudbe z navedbo cen v SHS kronah za posamezne oddelke, je vložiti pri podpisani upravi do 14. avgusta 1920, katera daje vsa potrebna pojasnila.

Gozdni in upravni urad veleposestva Turjak v Nameršlju (Želimiže) pošta Studenec - Ig pri Ljubljani.

Za preprodavaoce i potrošače! Kolofonij svijetli, grčki i francuski, amerikansko strojno ulje uz najjeftinije dnevne cijene svijeće, cassia, čaj nudi sa skladišta dok zaliha traje CRIN d'AFRIQUE (morska trava) prispjeva za koji dan. Glede ponude obratiti se na tvrtku Norbert Weiss Bakačeva ul. 4. Zagreb Tel. 7—33.

dr. Gvidon Sajovic gimnazijski profesor i. t. d. Bodi mu ohranjen hvaležen spomin! Ljubljani, 26. julija 1920.

Jadranska banka sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji. Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metko-vić, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien. Poslovne zveze z vsemi većjimi kraji v tu- in inozemstvu.